

Teksti: HELENA SOIMAKALLIO

RIL 80-vuotta, 2. osa

Rakennusinsinööriyhdistys RIY 1940–1965

Maanviljelysinsinöörien perustettua oman etujärjestönsä, ryhdyttiin muiden rakennusinsinöörien parissa keskustelemaan sellaisesta järjestöstä, joka ottaisi huolehtiakseen rakennustekniikan yleisen kehittämisen. Hanke sai lopullisen sysäyksen vuonna 1939 alkaneesta sodasta.

Talvisodan päätyttyä keväällä 1940 yli 40 000 maanviljelijäperhettä joutui jättämään tilansa. Siirtoväen asuttaminen käynnisti mittavan rakennustoiminnan, joka satoi suuren määrän rakennusinsinöörejä. Samanaikaisesti oli myös aloitettava uusien rajojen linnoitustyöt.

Linnoitustöillä oli kova kiire, ja rakennusteknikkojen liikekannallepanotoimikunnan puheenjohtaja **Viljo Castrénia** pyydetiin kokoamaan 30 vapaaehtoista rakennusinsinööriä linnoitustöiden työmaainsinööreiksi vain neljän päivän varoitusajalla. Ammattikunnan hyvän hengen ansiosta tehtävä onnistui, mutta samalla tapaus muistutti rakennusinsinöörien järjestäytymisen puutteista.

Tapahtuneesta otettiin opiksi, ja Helsingin Suojeluskuntapiirin asiamiehenä toiminut Heimo Rahtu määrättiin keräämään henkilötiedot koko maan rakennusinsinööreistä. Insinööreille tehtiin myös oman yhdistyksen perustamista koskenut tiedustelu, jonka myönteisten vastausten kannustamana Castrén ryhtyi viipymättä

valmistelemaan Rakennusinsinööriyhdistyksen perustavaa kokousta ja sääntöjä.

”Valtiovallan tehtävien nykyisin suuresti kasvaessa, täytyy sen toiminnan turvata eri ammattialoja edustavien järjestöjen apuun voidakseen eri tehtäviin asettaa pätevimmat työvoimat.”

Näillä sanoilla Castrén perusteli oman yhdistyksen tarpeellisuutta 53 paikalla olleelle rakennusinsinöörielle perustavassa kokouksessa, joka pidettiin 22.11.1940 Suomalaisten teknikkojen seuran huoneistossa Helsingissä. Kokous hyväksyi yksimielisesti säännöt, joiden mukaan yhdistyksen tarkoituksena on ”toimia Suomen kaikkien rakennusinsinöörien yhdysiteenä, tukea ja edistää rakennusinsinöörien isänmaallista ja yhteiskunnallista sekä teknillistä ja taloudellista toimintaa.”

Jaostoja perustettiin jo sotavuosina

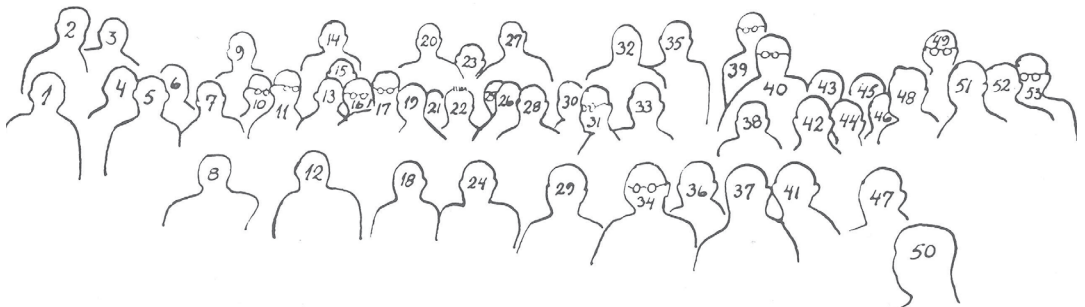
Nuoren yhdistyksen toiminta hiljeni pian, kun valtaosa jäsenistä astui aseelliseen palvelukseen. Sodan aikana yhdistyksen johtokunta koontui muutamia kertoja käsi-

tellen muun muassa aloitetta Rakennuskamarin perustamisesta sekä yhteistyötä arkkitehtien ja rakennusmestareiden yhdistysten kanssa.

Sotavuosina yhdistys perusti myös ensimmäiset jaostonsa. Standardoimisjaoston tehtäväksi tuli laatia rakennusteknillisiä normeja, mitä varten valtioneuvosto myönsi 200 00 markan avustuksen vuodelle 1944. Muut jaostot paneutuvat muun muassa ”rationalisointiin” eli tuottavuuden parantamista koskeviin kysymyksiin sekä vesirakennustoiminnan järjestämiseen.

Jälleenrakennus vilkastutti yhdistystoimintaa

Sotien päätyttyä sekä rakentaminen että järjestötoiminta vilkastuivat. Ensimmäiset rakennusinsinööripäivät järjestettiin jo maaliskuussa 1945 Helsingissä. Jotta myös maaseutujen ammattilaiset pystyivät osallistumaan yhdistyksen toimintaan, päätettiin jäsenistö kutsua koolle myös syksyisin vaihtuvassa maaseutukaupungissa. Ensimmäisen syyskokouksen pito- paikaksi valikoitui Tampere.

1.	P K Hintikka	15.	S Sallinen	29.	O Hannelius	43.	M Janhunen
2.	M Niskala	16.	I Partio	30.	H Rahtu	44.	P Hyömäki
3.	T Sundqvist	17.	O Hall	31.	O A Taivainen	45.	P Turunen
4.	R Tuomarla	18.	T F Blomqvist	32.	J Roiha	46.	P Suomela
5.	J Vuorinen	19.	W Westerholm	33.	K Angervo	47.	K Karvonen
6.	E A Timgren	20.	G Lax	34.	T R Vähäkallio	48.	A Kuusisto
7.	E Suhonen	21.	O Makkonen	35.	A Puolanne	49.	T Pöysälä
8.	H Paasikallio	22.	A Lippa	36.	J V Rissanen	50.	E R Eriksson
9.	B V Huhtinen	23.	J A Savolainen	37.	A Eerikäinen	51.	K Laurila
10.	Ö Stadius	24.	A Ilmoniemi	38.	O Tanner	52.	F Lehtinen
11.	I Helanto	25.	P Kivekäs	39.	P Saikku	53.	R Castrén
12.	I Ruoslahti	26.	E Karttunen	40.	W Airio		
13.	A Tanila	27.	W Starck	41.	V Castrén		
14.	T Rynänen	28.	O I Hyvärinen	42.	V J Hintikka		

Rakennusinsinööriyhdistys ry:n 22.11.1940 pidetyn perustavan kokouksen osanottajat Suomalaisen Teknikkojen Seuran huoneistossa.

Toiminnan laajentuessa ajankoh- taiseksi tuli yhdistyksen toimiston perustaminen. Vuonna 1946 valittiin yhdistyksen järjestösihteeriksi **Antero Kallio** ja pääsihteeriksi **Pentti Eskola**. Seuraavana vuonna vuokrattiin nyt jo nelihenkiseksi kasvanutta toimistoa ja vuonna 1945 perustettua Rakennusinsinööri-lehden toimitusta varten huoneisto Kaisaniemenkatu 13:sta Helsingissä.

Propagandaa ja rationalisointia

Yhdistyksen päätehtäviksi muodostuivat varsin nopeasti normi- toiminnan ohella ”palkka- ja kou- lutustoiminta”. Niiden ohella yh- distyksen tärkeimpinä tehtävinä pidettiin erityisesti tutkimustoi- mintaa ja rationalisoimistystä.

Vaikka tutkimushankkeet jäi- vät rahoituksen puuttuessa toteu- tumatta, kartoitti yhdistyksen joh- tokunnan asettama tutkimustoi- mikunta alan tutkimustarpeita. Kiireellisimmiksi nousivat ”nor- maalimääräykset”, joiden toteti- tiin puuttuvan lähes kaikilta ra- kennustekniikan aloilta. Normi- toimikunnat aloittivatkin viipy- mättä työskentelyn puuttuvien normien ja ohjeiden laatimiseksi, minkä tuloksena maahamme saa- tiin koottua tarpeellinen ohjeistus ennätysajassa.

Tutkimustoiminta pysyi yhdis- tyksen agendalla myöhemminkin. Esimerkiksi syyskokouksen 1960 evästykeskustelussa jätettiin joh- tokunnan tehtäväksi selvittää ky- symystä rakennusalan tutkimus- toiminnan edistämisestä.

Järjestöllisiä kysymyksiä ja jä- senkunnan etujen valvomista var- ten perustettiin lukuisia muita- kin tilapäisiä ja pysyviä toimikun- tia. Esimerkiksi ”propaganda” eli ulkoinen viestintä sai pian oman toimikuntansa, jonka ensimmäi-

Prof. Herman Hannelius

Rakennusinsinööriyhdistys ry:n ensim- mäinen puheenjohtaja prof. Herman Hannelius.

**”Kaikki rakennusalalla toimivat ja siihen vaikuttavat voimat saadaan keskitetyksi ennakkoluulottomaan rakennuskustannusten alentamiseen.”
– RIYn rakennuspoliittisen toimikunnan julkilausuma 1954**

senä puheenjohtajana toimi **Ka- levi Tirronen**.

Rakennusinsinöörit synnyttivät ARAVAN

Syksyllä 1948 yhdistyksen yleis- kokouksen pääteemana oli asun- totuotanto. Teema oli ajankohtai- nen, sillä valtioneuvoston aset- tama asuntorakentamistoiminnan organisoimiskomitea oli ehdotta- nut, että asuntotuotannon koordi- noimiseksi perustettaisiin erityi- nen asuntorakentamisen valtuus- kunta ARAVA, sotakorvausteol-

lisuuden valtuuskunta SOTEVAN mallin mukaisesti.

Kokouksen kannanotto oli selvä: valtion asuntotuotantoa koskevat resurssit on keskitet- tävä, mutta samalla on varottava liian suurten virastojen perusta- mista ja vaalittava kuntien itse- hallintoa. Valtiolle sopiviksi teh- täviksi nähtiin lähinnä rahoituk- sen sekä tutkimus- ja selvittelytyön tukeminen.

Toisaalta valtion tulisi nimen- omaisesti välttää kovin tarkkojen rakentamista koskevien ohjeiden ja määräysten antamista, jotta ra- kentajille jäisi mahdollisuus kehittä- ä ja saada hyväksytyksi myös uu- sia ratkaisuja.

RIYn toiminnan tavoitteena olivat koko sen olemassa olon ajan toimet, joiden avulla rakennuspro- sessiin sisältyviä epäkohtia voitai- siin poistaa ja puutteita korjata. Ongelmaa käsittelemään perusteti- tiin vuonna 1954 erityinen raken- nuspoliittinen toimikunta, jonka julkilausuma tarvittavista toimen- piteistä herätti mediassa laajaa huomiota. Siinä RIY piti välttä- mättömänä, että ”kaikki rakennus- alalla toimivat ja siihen vaikuttavat voimat saadaan keskitetyksi en- nakkoluulottomaan rakennuskus- tannusten alentamiseen.”

Ansiotaso ja AKAVA puntarissa

Kiivas rakentaminen työllisti kaikki, noin 450 maamme raken- nusinsinööriä. Alalla oli krooninen insinööripuula, minkä vuoksi myös palkkataso kohosi yksityisissä in- sinööri- ja rakennusalan työpaikoissa. Julkisella sek- torilla palkkaus jäi yhä pahemmin jälkeen, minkä seurauksena kun- tien ja valtion palveluksessa ole- leiden insinöörien palkkauksen järjestäminen nousi yhdistyksen avainkysymykseksi. Palkkataistelua käynnistyi vuonna 1947, jolloin liki

500 valtion palveluksessa ollutta diplomi-insinööriä ja arkkitehtiä jätti eroanomuksensa vastalauseena suunnitelmalle poistaa palkkojen insinöörilisät.

Palkkatiedustelut oli aloitettu yhdistyksessä jo vuonna 1946. Kyseisten tulosten perusteella tehtiin vuonna 1949 esitys sekä kuntien että yksityisten insinööritoimistojen palveluksessa olevien rakennusinsinöörien ohjepalkkanormeista.

RIY sai vuonna 1952 valtioneuvostolta neuvotteluoikeudet valtiotyönantajan kanssa. Jo aiemmin yhdistys oli saanut vastaavat oikeudet kuntien, kauppaloiden ja kaupunkien kanssa. Tämän jälkeen yhdistyksessä pidettiin selviönä, että insinöörien asemaa voi puolustaa paremmin itsenäisesti, ja vuonna 1954 vuosikokous päätti, että RIY eroaa AKAVasta.

Kasvun vuodet 1950-luvulla

RIY:n toiminta kasvoi ja vakiintui 1950-luvulla. Samalla yhdistyksestä kehittyi aktiivinen yhteiskunnallinen toimija, joka antoi lausuntoja. Lisäksi sillä oli pysyviä edustuksia lukuisissa valtiollisissa komiteoissa.

Jäsenmääräkin oli kasvanut vuosikymmenen lopussa liki 800 henkilöön. Vuonna 1954 tehtiin myös merkittävä sääntömuutos, jonka jälkeen johtokunta saattoi kutsua ns. kannattavaksi jäseneksi rakennusliikkeitä tai neuvottelevia insinööritoimistoja. Kannattavat jäsenet järjestäytyivät pian omaksi ryhmäkseen, joka irtautui RIY:stä jo vuonna 1957 muodostaakseen oman itsenäisen yhdistyksensä.

Vuosikymmenen lopussa yhdistys laati valtioneuvoston asettaman ”insinööripulakomitean” pyynnöstä ennusteen rakennusinsinöörien tarpeen kasvusta

1960-luvulla. Ennuste nojasi oletamaan, että insinöörien tarve kasvaa hieman kansantuotteen kasvua (viisi prosenttia vuodessa) nopeammin. Yhdistys päätyi kuitenkin arvioissaan siihen, että Oulun ja Otaniemen suurten vuosiluokkien tulo työmarkkinoille riittää kattamaan kasvavan tarpeen. Raportissa jopa varoitettiin valtiovaltaa liioittelemasta insinööritarvetta. Opistoinsinöörien ja diplomi-insinöörien sopivana suhteena pidettiin 1:1.

**”Meidän tehtäviimme kuuluu katsoa, ettei lopulta käy hyvin ikävästi!”
– Magnus Malmberg RIY:n vuosikokouksessa 1959**

Insinöörikilpailut syntyivät 1960-luvun alussa

Uuden vuosikymmenen alussa RIY:ssä mietittiin uusia yhdistykselle soveltuvia tehtäviä, joista yksi tärkeimpiä oli insinööriteknisen luovan työn tason ja aseman parantaminen. **Bruno Kivisalon** johtama toimikunta sai valmiiksi insinöörikilpailusäännöt 1961.

Kilpailutoiminta liittyi kiinteästi yhdistyksen jo 1940-luvulla käynnistämään jatkokoulutustoimintaan. Kilpailujen tarkoitus oli kohottaa jäsenkunnan ammattitaitoa ja nostaa esille ”nuoren polven

kykyjä”. Kilpailutoiminnan käynnistämistä pidettiin erittäin kiireellisenä tehtävänä, koska sen tulosten katsottiin palvelevan koko yhteiskuntaa.

Toveri-illat ja kokoukset yhdistivät jäseniä

Ammatillisen yhdistyksen jäsen-toiminta oli vilkasta, ja yhteistyötä tehtiin säännöllisesti sekä kotimaisten että kansainvälisten järjestöjen kanssa. STS:n rakennusinsinöörikerhon kanssa pidettyjen toveri-iltojen vapaa keskustelu ja vuosikokousten evästyskeskustelut olivat foorumeita, joissa jäsenet vetivät huomion kohteeksi ajankohtaisia huolenaiheita – kuten rakennusinsinöörien koulutuksen ja kaupunkisuunnittelun.

Samaan aikaan jo edellisenä vuosikymmenellä alkanut yhteistyö Maanviljelyinsinöörien yhdistys, MVIY:n, kanssa johti siihen, että yhdistykset perustivat yhdessä vuonna 1963 Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry:n. RIY vietti viimeisen toimintavuotensa 1965 yhdistyksen 25-vuotisjuhlan merkeissä, jonka pääjuhlaa vietettiin 19.11. Kalastajatorpalla Helsingissä. ■

Lähde: Heimo Rahtun artikkeli ”Rakennusinsinööriyhdistys 1940–1965” teoksessa 50 rakentamisen vuotta, RIL ry, Helsinki, 1984.

RILin historiasarjan viimeisessä osassa käydään läpi Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RILin vaiheita vuodesta 1965 lähtien. Sarjan päätösartikkeli julkaistaan Rakennustekniikassa 4/2014.